

MESTNI LJUDSKI ODBOR LJUBLJANA

Z 61. SKUPNE SEJE MESTNEGA ZBORA IN ZBORA PROIZVAJALCEV MLO GLAVNEGA MESTA LJUBLJANE DNE 8. APRILA 1955

POROČILO K PREDLOGU DRUŽBENEGA PLANA ZA LETO 1955

Podal ing. Ivo Klemenčič, predsednik Sveta za gospodarstvo MLO

Predem predem na obrazložitev predloženega plana, mi dovolite, da se v kratkem dodatnem razvoju gospodarstva v preteklem letu. Ne bom navajal mnogo števil, ker so razvidne iz predloga plana, odnosno dokumentacije. Obrazložil bi samo nekatere bistvene momente, ki so vplivali na nadaljnji razvoj gospodarstva.

Kot majhen del enotnega gospodarstva našega mesta vse značilnosti splošnega gospodarskega razvoja države. Ta razvoj karakterizira predvsem ugoden razvoj proizvodnje, povečanega blagovnega prometa in večanja zaposlenosti. Vse to je na eni strani dvigalo sredstva za razširjeno reprodukcijo, hkrati pa širjeno reprodukcijo, hkrati pa imelo za posledico nestabilnost tržišča, dvig cen in pritisk na življenjsko raven.

Skupni družbeni proizvod se je v primerjavi z realizacijo 1953 bistveno dvignil, in sicer za 51%, narodni dohodek pa za 57%. Porast bruto produkta in narodnega dohodka je znatno večji od porasta fizičnega obsega proizvodnje, iz česar lahko sklepamo, da je precejšen del porasta fikтивен in gre na račun dviga cen, vtem ko je ostali del porasta nad fizičnim obsegom dosežen z večjo produktivnostjo dela, z boljšim asortimanom in s kvaliteto. Pri tem se postavlja vprašanje, ali je in koliko je MLO vplival na gospodarski instrumenti na dviganje cen. Ugotoviti moramo, da so bili plani podjetij, na katerih je baziral plan MLO, postavljani razmeroma nizko in da so gospodarske organizacije v večini primerov z lahkoto presegel potrebni in dovoljeni sklad za plače, sklad za samostojno razpolaganje so pa daleč presegle. S tem nočem opravičevati politike MLO, vendar moram ugotoviti, da MLO ni mogel z administrativnimi ukrepi bistveno vplivati na stabilizacijo tržišča, ki je bila odraz splošne situacije v državi.

MLO je v planu za leto 1954 kril le najnujnejše izdatke. Ker pa je bil dotok sredstev v prvem polletju večji, je sprejel v avgustu 1954 rebalans plana, v katerem je minimalno povečal proračun (15 milij.), ostali presežek pa je razdelil na proračunske in gospodarske investicije. S tem so se zvišale proračunske investicije od 884 milij. na 1367 milij., dotacij kreditnemu skladu za gospodarske investicije pa se je povečala od 340 milij. na 465 milij.

Vendar se je dotok sredstev večal tudi v drugem polletju. Ker pa je situacija na tržišču kazala močne inflatorne tendence, smo v tej smeri močneje angažirali tržno inspekcijo

predvsem v trgovini z živili, kjer je bil porast cen največji. Razen tega je finančna inspekcija opravila vrsto pregledov. To je rodilo le delni uspeh, vsekakor pa so objave v časopisih in javno mnenje vplivale na formiranje cen. Svet za gospodarstvo je ugotavljal konjunktturne dobičke, kar je imelo za posledico odvzem dobičkov, ki so bili delno res ustvarjeni s povečanjem cen, delno pa zaradi nerealnega planiranja.

Kmalu nato je tudi zvezna Ljudska skupščina sprejela sklep o imobilizaciji konjunktturnih dobičkov. Posledica tega je bila, da se je MLO povišala republiška participacija od 35% na 45% vseh dohodkov (po uvidenosti republike je bila znižana od 50% na 45%) ter je zaradi tega bilo potrebno znižati proračunske izdatke in gospodarske investicije. S tem so se proračunske investicije znižale za 263 milij., gospodarske investicije pa za 103 milij. Ker bi pa nadaljnje črtanje investicij povzročilo gospodarsko škodo, je MLO predvidel primanjkljaj v višini 151 milij. ter v tej višini sklenil izvršiti investicije na račun sredstev l. 1955. Obračun za leto 1954 pa je pokazal presežek v višini 97 milijonov. Presežek je nastal predvsem zaradi neizvršitve proračunskih investicij.

Razen tega nas je NB obremenjevala za republiško participacijo na skladu za investicije ELES, ki se ustvarja in uporablja na območju izven Ljubljane. Prav tako nas je NB nepravilno obremenila z republiško participacijo v višini ca. 19 milij. na delu dobička, ki ga je MLO odstopil združnim organizacijam za pospeševanje kmetijske proizvodnje, kar se ni upoštevalo v obračunu.

Kakor je znano, MLO ob imobilizaciji sredstev kljub temu, da je v svoji bilanci predvideval primanjkljaj, ni še nadalje odvzemal sredstev podjetjem. Mislim, da je to stimulatивно vplivalo na poslovanje podjetij. Sredstva skladov za samostojno razpolaganje podjetij pa so presegala v rebalansu predvideno višino. Zato je Svet za gospodarstvo sklenil ta presežek sporazumno s podjetji namensko uporabiti za graditev stanovanj, nekatera podjetja pa so že prej odvedla del sredstev v sklad za gradnjo stanovanj.

Značilna v politiki MLO v preteklem letu je vsekakor investicijska graditev. Kakor sem že omenil, so se sredstva za investicije stekala precej iznad višine, ki je bila predvidena v planu, vendar ta sredstva niso bila uporabljena nesmotrno. Vložena so bila predvsem v objekte, ki v kratkem času vra-

čajo družbi vložena sredstva. To je bilo doseženo z vlaganjem sredstev predvsem v razširitev in odpravljanje ozkih grl v proizvodnji, za izboljšanje delovnih pogojev, za mehanizacijo gradbenih podjetij, za povečanje gradbenih kapacitet, ustanavljanje in razširitev obstoječih obrtnih podjetij, za pospeševanje kmetijske proizvodnje, izboljšanje lokalnega prometa, za razširitev skladiščnih kapacitet, graditev gospodarskega razstavišča ter za mlečne restavracije. V te namene je MLO iz proračuna dotiral 102 milij., iz sklada za kreditiranje gospodarskih investicij pa 932.8 milijona. To je skupno 1034.8 milij. gospodarskih investicij, od tega za industrijo 373.6, za kmetijstvo 52.9 milij., za gradbeništvo 62.9 milijona, za promet 37.3 milijona, za trgovino 232.9 milij. (centralna skladišča in gospodarsko razstavišče), gostinstvo 8.3 milij., obrt 116.6 milij. in za ECZ 150.3 milijona.

Za proračunske investicije in dotacije izven gospodarstva je bilo porabljenih 870.4 milij., in sicer za komunalno in stanovanjsko graditev 450.5 milij., za prosveto in kulturo 207 milij., za zdravstvo in socialno varstvo 170.3 milij., za potrebe tajništva za notranje zadeve 22.4 milij. ter za asanacijo magistrata in Kresije 19.2 milijona. Poleg tega pa je bilo iz sklada za stanovanjsko in komunalno graditev porabljenih za gradnjo stanovanj 213.2 milij. Skupno je torej MLO v letu 1954 finančial investicije v višini 2118.4 milijona. V primerjavi z letom 1953, ko je vložil 564 milij., je to porast za 280%.

Razen tega je bilo na teritoriju MLO investiranih iz sredstev LRS 2004.8 milij., iz sredstev FLRJ 816.4 milij., iz sredstev podjetij na račun amorlizacije in investicijskih skladov ter skladov za samostojno razpolaganje 3490.8 milij., ter iz sredstev zavodov in društev 62.8 milijona. Detajlni pregled porabe teh sredstev je razviden iz dokumentacije plana. Skupno je bilo investiranih na območju mesta 8493.2 milij. din. Ker je o graditvi stanovanj v preteklem letu MLO izčrpano razpravljal na eni svojih združnih sej, ne bom posebej razpravljal o tem problemu.

Tovariši ljudski odborniki! O razvoju panog gospodarstva, mislim, dajeta plan in dokumentacija dovolj materiala, zato mi dovolite, da se omejim le na nekatere važne elemente gospodarske politike MLO, ki so v planu in dokumentaciji premalo poudarjeni.

Eden izmed teh važnih faktorjev je vsekakor obrt. Znano je, da v kapacitetah obrtniških

uslug še vedno daleč zaostajamo za potrebami. V tem oziru vsekakor beležimo uspeh, ki se kaže v povečanju bruto produkta za 63% nasproti letu 1953. To povečanje izhaja iz povečanja delovne sile za 15%, ustanavljanja novih socialističnih obratov (po številu 10) in nadaljnjih 28, ki so nastali z odcepitvijo oziroma reorganizacijo obstoječih gospodarskih organizacij, ter vlaganja investicijskih sredstev v višini 116 milij. din. Tudi politika MLO do privatnega sektorja obrti glede povečanja kapacitet je bila v tem, da je obrtno dovoljenje dobil vsakdo, ki je izpolnjeval osnovne pogoje v skladu z uredbo. Zato se je število obrtnikov privatnega sektorja povišalo v letu 1954 za 238, to je od 1782 na 2020. Menim, da je taka politika pravilna, saj večja kapaciteta in s tem vpliva na boljše kritje potreb in na večjo konkurenco, hkrati pa moramo vedeti, da porast privatnih obrtnikov, ki predvsem ne delajo s tujo delovno silo in ki so pravilno obdavčeni, nikakor ni v nasprotju s socialistično smerjo razvoja obrtništva. Za preprečevanje kapitalističnih teženj nam služi omejitev zaposlovanja delovne sile. Današnji primeri takih tendenc so predvsem posledica pomanjkanja obrtniških kapacitet in jih ne bomo odpravili s tem, da bi ne bili liberalni pri izdajanju obrtnih dovoljenj, ampak obratno. Take primere kapitalističnih tendenc pa moramo zasledovati in posameznikom, ki izkoriščajo sedanjo situacijo, s pravilno davčno politiko odvzeti presežke, ki so jih ustvarili z okoriščanjem.

Kljub temu zaznamujemo močnejši porast socialističnega sektorja, kar vidimo iz primerjave bruto produkta, ki je porastel v socialističnem sektorju nasproti letu 1953 za 53%, v privatnem pa za 22%. Isto nam pokaže tudi primerjava plana za leto 1955 z l. 1954, ko narašča bruto produkt v socialističnem sektorju za 38%, v privatnem pa za 9%; udeležba socialističnega sektorja v skupnem bruto produktu obrtništva je 58%, privatnega pa 42%. Porast delovne sile v socialističnem sektorju nasproti l. 1953 je znašal 16% (720), v privatnem pa porast ne znaša niti 1%.

Lani smo v obrtništvu tudi omejili tujo delovno silo. Svet za gospodarstvo je smatral ta ukrep načeloma za pravilen, vendar bo verjetno treba odstopiti od njega v nekaterih

strokah, kot je n. pr. gradbenarstvo. Lahko pa ugotovimo, da kakih posebnih motenj ta ukrep ni povzročil. Nastal je manjši priliv delovne sile v socialistični sektor in v nova obrtniška podjetja.

Novi predpisi v lanskem letu so omogočili pavšalno obdavčenje in kolektivno vodenje manjših socialističnih obrtnih obratov. Namen teh ukrepov je bil, poenostaviti poslovanje, ki je doslej v precejšnji meri ovrnilo delo teh obratov in jih zato spravljalo v neenak položaj z enakimi zasebnimi obrati. Pavšaliranih je bilo 68 obratov, ter se predvideva, da bo mogoče letos povečati to število na 114 obratov, kar je 68% vseh socialističnih obrtnih podjetij. Čeprav lani pavšalizacija ni dala pričakovanih rezultatov, ker so podjetja morala tekoče obračunavati dohodek z NB, pa le mislim, da nam mora letos biti pavšalizacija tisto orodje, s katerim bo mogoče postaviti socialistično obrt v enak položaj s privatno.

Na ta problem lahko navežemo tudi vprašanje državnih obrtnih mojstrov in mojstrov v socialističnih obratih nasploh. Nova uredba namreč ne predvideva državnih obrtnih mojstrov. S prehodom v socialistični sektor pa je nastal problem njihovega nagrajevanja in pokojninskega zavarovanja. Mojster v takem obratu bi namreč moral imeti poseben položaj glede na osebne kvalitete in odgovornost, kar pa je treba vskladiti z načeli družbenega upravljanja. Svet za gospodarstvo, oziroma odbor za obrt je v tem smislu izdelal osnutek odloka, ki ga je treba vključiti z zveznimi predpisi.

V sedanjih predpisih o obrtništvu je nadalje nerešeno vprašanje ONPZ. Nedvomno so te organizacije v sedanjem razvoju potrebne, če je njihova vloga v skladu s socialistično vsebino obrtništva. Zato mora biti naša politika v tem, da dejansko dobijo to vsebino, sicer bomo morali predvideti druge ukrepe. V tej smeri je naša naloga in naloga obrtne zbornice, da se v ONPZ vključijo tudi socialistični obrati.

V trgovini je imel MLO lani nalogo izvesti reorganizacijo trgovske mreže, ki naj bi zagotovila odpravo monopola na tržišču, ustvarila specializacijo in potrebno konkurenco. To nalogo je MLO opravil s posebnimi komisijami ob polnem sodelovanju Mestne trgovinske zbornice. Pri tem smo izhajali

Ljudskim odbornikom in volivcem mesta Ljubljane

Opozarjamo, da je gradivo za zbere volivcev, ki bodo v času od 11. do 20. aprila, med drugim obseženo še v poročilih Svetov MLO za gradbene in komunalne zadeve, za stanovanjske zadeve, za zdravstvo in socialno varstvo. Ta sporočila so bila objavljena v »Glasnikih«, št. 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22 in 23.

Tovarišem ljudskim odbornikom sporočamo, da v petek, dne 15. aprila t. l. ne bo skupne seje MLO in da lahko tudi ta dan uporabijo za zbere volivcev.

predvsem s stališča ekonomskih pogojev za osamosvojitve. Splošna ocena tega ukrepa je v tem, da smo dosegli konkurenco, ki je pa v lanskim konjunkturi dala tudi negativne rezultate, predvsem v zviševanju stroškov trgovine in v zadrževanju blaga pri grosističnih podjetjih. Glede na kratko dobo poslovanja osamosvojenih trgovin ni sicer mogoče dati končne ocene, vendar predvidevamo, da bo treba popraviti izvršeno reorganizacijo s stališča razdobljenosti detalistične mreže, pregledati potrebo razmeroma velikega števila grosističnih podjetij, pa tudi zunanjetrogovinskih podjetij, kar je treba urediti tudi v zveznem merilu.

Reorganizacija gostinske mreže je dala pozitivne rezultate v dvigu prometa in v kvaliteti uslug. Kot pravilno se je izkazalo načelo kolektivnega vodenja manjših obratov in pavšalizacija družbenih obveznosti. S tem smo rešili dosedanje težave glede neekonomičnosti majhnih socialističnih obratov, ker se je bistveno povečal interes kolektivov ob pavšalizaciji družbenih obveznosti. Manjše obrate na robu mesta, ki so poslovali s privatnimi osnovnimi sredstvi, pa smo predali privatnikom.

Za pospeševanje kmetijske proizvodnje smo lani vložili precejšnja sredstva, vendar si moramo biti na jasnem, da kljub temu naša kmetijska posestva ne morejo bistveno vplivati na preskrbo mesta z mlekom in zrnjem, ker za to še vedno nimajo zadostne osnove. Se vedno so sredi organizacijskega utrjevanja, za kar je treba izvršiti potrebne melioracije in arondacije ter zgraditi nadaljnje gospodarske objekte. Posvetva so namreč lani prevzela nove raztresene površine iz zemljiškega sklada. Vendar je iz dokumentacije plana razviden napredek. Za boljše oskrbo mesta s površino smo predvideli davčne olajšave za intenzivnejšo gojenje površin, in sicer v obliki oprostitve dopolnilne dohodnine za površine iznad 500 m² površinske obdelave.

Omeniti moramo tudi problematiko Zavoda za socialno zavarovanje, ki se upravlja sicer po načelu samoupravljanja zavarovancev, vendar je v tesni povezavi z družbenim planom in s proračunom MLO. Lani je zavod predvideval izgubo, zato je moral MLO predpisati splošni dopolnilni prispevek, vendar je predvideno izgubo letos krila refundacija različne kliničnega oskrbnega dne in pa povijanje participacije pri republiškem zavodu. Prav tako predvideva zavod izgubo tudi v proračunu za leto 1955, ki je pa v proračunu MLO ne moremo upoštevati, temveč bo moral zavod s boljšim gospodarjenjem sam skrbeti za uravnoteženje svoje bilance.

Končno naj omenim, da smo lani dosegli znaten uspeh v družbenem upravljanju s tem, da se je utrdila in povečala vloga zbornic. Na zbornice je bila prenesena vrsta nalog, razen tega pa nam sodelovanje znatno pomaga k boljšemu reševanju problematike s področja trgovine, gostinstva in obrti. Mislim, da so se zbornice na področju mesta izvečine otresele stanovskih tendenc in se zavedajo svoje družbene funkcije ter dolžnosti, da strokovno pomagajo svojim članom.

Tovarniški ljudski odborniki!

Predlog družbenega plana MLO za leto 1955 ima vse značilnosti družbenega plana federacije in LRS. Temu ne more biti drugače, saj je območje našega ljudskega odbora le majhen del enotnega, vsedržavnega gospodarskega področja. Vendar mislim, da je v primerjavi z lanskim letom treba poudariti značilnosti, ki so rezultat naše splošne gospodarske politike in družbeno-političnega razvoja. To so:

1. Ljudski odbori imajo v večji meri možnost samostojnejše gospodarske politike za gospodarske panoge, ki imajo predvsem lokalni karakter, kot so obrt, gostinstvo in notranja trgovina.

2. V razdelitvi narodnega dohodka je poudarek na spremenjeni strukturi investicij v prid družbenega standarda.

3. Značilno je formiranje namenskih skladov, kar daje ljudskemu odboru in posebno še bodočim komunam materialno osnovo za nadaljnji razvoj družbenega upravljanja.

V planu se predvideva vrsta ukrepov, ki naj zagotovijo stabilizacijo našega gospodarstva.

O teh značilnostih bom govoril pozneje.

Skupni družbeni proizvod po predlogu plana za leto 1955 znaša 25.383 milij. dinarjev. Če primerjamo vrednost planiranega bruto proizvoda z lanskim realizacijo, ugotovimo, da je realizacija v letu 1954 za 1351 milijonov dinarjev višja. Ta razlika nastaja zato, ker je v realizaciji za leto 1954 upoštevano tudi združenje ELES s 1117 milijonov dinarjev, v tem ko ga iz letošnjega plana izločamo. V realizaciji za leto 1954 so upoštevane tudi tečajne razlike v višini 1642 milij. ki jih v predlogu plana za leto 1955 prav tako ne upoštevamo. Poleg tega se zniža vrednost bruto proizvoda v gradbeništvu za 810 milijonov dinarjev, ker se del gradbene dejavnosti v letošnjem letu prenaša izven območja Ljubljane.

Kolikor pri primerjavi bruto proizvoda upoštevamo vse navedene spremembe, pa ugotavljamo, da se bo vrednost bruto proizvoda povečala v primerjavi za leto 1954 za 2218 milijonov din, t. j. za 10%.

Če bi izhajali pri sestavljanju predloga plana strogo s stališča realizacije v letu 1954, moramo ugotoviti, da predvidevi porast bruto produkta ni povsem v skladu s porastom proizvodnje. Vendar bi to utemeljiti s tem, da predlog plana temelji predvsem na predlogih podjetij in da MLO ni pritiska na podjetja za večanje dobičkov. Pri obravnavanju planov s podjetji smo zasledovali smerice, ki jih narekujejo zvezi in republiški družbeni plan tako glede pogojev in predvidevanj razvoja gospodarstva v letošnjem letu.

Podčrtati moram, da pa nismo smatrali za pravilno siliti trgovska podjetja k planiranju dobičkov v višini lanskeletne realizacije. Samo zaradi tega nastaja razlika v dobičku trgovine ca. 800 milijonov navzle predvidenemu povečanju prometa. S takim načinom planiranja smo v osnovi vodili politiko proti zviševanju cen. Upoštevati je nakazano razvojno smer po zveznem in republiškem družbenem planu, skuša predlog našega plana zagotoviti izpolnitev predvsem dveh osnovnih načel, in sicer: Stimulirati gospodarske organizacije k povečevanju proizvodnje in k boljšemu go-

spodarjenju ter zagotoviti, da ekonomski instrumenti ne bodo negativno vplivali na stabilnost tržišča in cen.

Eden osnovnih faktorjev, ki morajo pri tem odigrati važno vlogo, je vsekakor novi plačni sistem. Če se ozremo nazaj na preteklo leto, moramo ugotoviti, da dosedanji način nagrajevanja ni dajal osnove za večanje storilnosti, ker ni temeljil na načelu nagrajevanja po delovnem učinku. Vendar moram ugotoviti, da so to možnost imeli kolektivi v manjšem obsegu tudi doslej, pa je niso izkoristili. Lani je namreč večina gospodarskih organizacij kot minimalni plačni sklad smatrala celotni sklad, ki se je formiral iz obračunskih in dopolnilnih plač iz dobička. Malokatero podjetje je namreč rezerviralo del tako oblikovanega sklada za plače za nagrajevanje dela po normi, ampak narobe. Podjetja so celo opuščala plačevanje po normah, ker jim je po prejšnji ugotovitvi seveda navidezno zmanjkovalo denarja za plačevanje presežkov čez norme.

Zato trdim, da je razlika pri letošnjem plačnem sistemu predvsem v tem, da se tarifni pravilniki sestavljajo na osnovi minimalnih tarifnih postavk v višini obračunskih plač, da pa se dovoljuje izplačevanje za preseganje norm iz materialnih stroškov, vsem ko se iz dobička formirajo premije in nagrade predvsem za tista delovna mesta, ki jih ni mogoče normirati. Sistem premij in nagrad mora seveda prav tako kot norme vplivati na večanje proizvodnje in na racionalnejše poslovanje podjetij, nikakor pa ne sme postati samo dodatek k plači administrativnega in vodstvenega kadra. Če sedaj pa moram ugotoviti, da se v kolektivnih pojavi močna tendenca, naj se iz dobička delijo predvsem dodatne mesečne plače enako za vse, kar seveda nasprotuje smislu novega plačnega sistema.

V zvezi z izvajanjem novega plačnega sistema je MLO imenoval dve komisiji: Komisijo za plače (skupno z OLO) in Komisijo za potrjevanje tarifnih pravilnikov. Njune naloge so razvidne iz uredb, vendar mora biti težišče dela vsekakor v podjetjih samih, to je, predvsem v sestavi sistema normiranja in premiranja. Jasno je, da nastajajo določene razlike med podjetji. Nekatera podjetja postavljajo ostrije norme kot druga, ker je že njihova sedanja organizacija dela boljša. Razen tega se pojavljajo uravnilovske tendence, ki bi gotovo preprečevale pravilni učinek novega plačnega sistema, kajti stimulirati je treba tudi tisti kader v podjetjih, od katerega je v mnogem odvisna organizacija delovnega procesa in s tem tudi možnost dela po normi.

Naloga komisij je, da take in podobne pomanjkljivosti odpravljajo, biti pa si moramo na jasnem, da vsega tega ni mogoče popolnoma pravilno izvršiti v teh kratkih rokih, ki so nam na razpolago. Ne smemo pa skeptično gledati na uspeh, kajti nov plačni sistem bo in mora dvigniti prizadevanje za večjo storilnost. Ne bo pa njegovo uvajanje končano z rokom, ko morajo biti tarifni pravilniki potrjeni, ampak se bodo nepravilnosti, ki jih trenutno vsebuje zaradi zaostalosti našega gospodarstva nasploh, še naprej uravnavale in izločale. To da nov plačni sistem ne bo nosil v sebi tendenc krivičnosti do že doslej dobro organizira-

nih podjetij, mora biti tudi v bodoče naša skrb.

MLO ima pravico posameznim gospodarskim organizacijam dvigniti ali znižati obračunski plačni sklad iz leta 1954 za 5%, to je iz predloga plana tudi razvidno. Za pravilno uporabo tega instrumenta bi bila potrebna študijska obdelava, ki bi morala predvsem razvrstiti podjetja po obstoječi stopnji storilnosti in organizacije dela, dalje ugotoviti razliko v delovnih pogojih, pri tem pa upoštevati dosedanje nepravilnosti v kvalifikacijskem sestavu in še druge momente, ki vplivajo na tako ocenitev. Tega seveda ni mogoče pravilno izvršiti v roku, ki nam je bil na razpolago. Razen tega pa menim, da tudi obseg te stimulacije ne pomeni bistvenega dela spodbude novega plačnega sistema. Pet odstotkov je namreč meja za individualno podjetje, če bi pa bilo to povprečje za MLO, bi bil njegov pomen seveda drugačen.

Zaradi navedenega so povijanja v predlogu plana postavljena predvsem na osnovi dosedanjih ugotovitev pri sestavljanju tarifnih pravilnikov, nesorazmerja v kvalifikacijskem sestavu, splošnega poznavanja podjetij ter težav v zvezi z zaposlovanjem nove delovne sile, ki izvirajo predvsem iz težjih pogojev dela.

Če hočemo dvigniti interes kolektivov za zdravo gospodarjenje v podjetjih, moramo seveda postaviti odnos med podjetjem in MLO na pravilno osnovo. Najobčutljivejši regulator za to je delitev ostanke dobička med ljudskim odborom in podjetjem. Večji del dobička gospodarskih organizacij se sicer še vedno odvaža federaciji in po sredstvih LO republik, vendar to nikdar ni za podjetje tako boleče kakor prav tista sredstva, ki jih gospodarska organizacija odvaža za potrebe ljudskega odbora. Delovni kolektivi se namreč zavedajo, kakšne splošne naloge v okviru industrializacije, narodne obrambe itd. opravlja federacija in republika, težko pa jim je vedno bilo razumeti potrebe svojega OLO. V njem mnogokrat gledajo organ, ki nepravilno uporablja in razdeljuje tista sredstva, s katerimi bi lahko gospodarska organizacija hitreje večala proizvodnjo in krila svoje druge potrebe. Kolektivi se ne zavedajo dovolj, da so sredstva potrebna tudi na drugih področjih našega družbenega življenja, ki pa služijo prav tako njim samim oziroma, če to razumejo, mislijo običajno, da se vlaga pre malo teh sredstev v njihov neposredni okoliš. Zato mi dovolite, da se mimogrede dotaknem problema ustavitve komun. Menim namreč, da bodo komune, ki bodo bližje gospodarskim organizacijam in tesneje povezane z organi delavskega upravljanja lažje uravnavale gospodarske odnose do podjetij in bistveno vplivale na zdravo gospodarjenje.

Zato je to razmerje med ljudskim odborom in podjetjem bistvenega pomena, temeljiti pa mora predvsem na načelih, ki stimulirajo gospodarske organizacije k večanju proizvodnje in storilnosti dela, zniževanju materialnih stroškov in k stabilnosti na tržišču.

Ta instrument, ki ga v tem smislu tudi predlagamo o planu, si predstavljamo enostavno tako, da smatramo delež ljudskega odbora, ki ga izračunamo

s postavljenim instrumentom na osnovi potrjenega plana, kot maksimalno obvezo podjetja do ljudskega odbora, pri čemer se ves nadalje ustvarjeni ostanek dobička odvaža v plačni sklad in v sklad za samostojno razpolaganje podjetja. Razumljivo pa je, da podjetja od teh sredstev sama plačajo republiško participacijo.

S tako postavljenim instrumentom se v največji meri zagotavljamo izpolnitev principov, ki sem jih zgoraj navedel. Predvsem prepuščamo podjetjem tisti del dobička, ki se ustvarja z boljšo organizacijo dela in z zniževanjem materialnih stroškov, kar je osnovna spodbuda k boljšemu in racionalnejšemu poslovanju. Na ta način ustvarjena sredstva se uporabijo za nagrade in premije, na drugi strani pa za razširitev, rekonstrukcije, izboljšave delovnih pogojev in graditev stanovanj, kar vse povijuje proizvodnjo.

Utemeljen je tudi pozitiven vpliv takega instrumenta na stabilnost tržišča. Dosedanji instrumenti so namreč puščali razmeroma majhen del dobička podjetjem, oziroma so podjetja morala ustvariti 100-krat večji dobiček na tisti del plačnega sklada, oziroma sklada za samostojno razpolaganje, ki so ga nujno potrebovala. To je seveda podjetja v mnogih primerih navajalo k zvišanju cen naših instrumentov, ki bi avtomatično sami po sebi pravilno regulirali gospodarstvo, menimo pa, da je predloženi instrument pozitivnejši tudi v smislu stabilizacije tržišča, posebno še, ker predvidevamo novo zvezno uredbo, po kateri so konjunktorni dobički zaseženi.

Odstotki za delitev ostanke dobička, predloženi v planu, zagotavljajo podjetjem sklad plač iz dobička v višini ca. 10% nad tarifnim pravilnikom (skupaj s socialnim prispevkom), kar je v skladu z republiškim in zveznim družbenim planom, ter sklad za samostojno razpolaganje v višini 4% od dobička. Tako planirani del plačnega sklada iz dobička predstavlja približno tretjino v lanskem letu ustvarjenih plač iz dobička. Upoštevati moramo, da se preseganje norm plačuje letos iz materialnih stroškov, sklad za samostojno razpolaganje v višini 4% od dobička pa predstavlja v absolutnem znesku za 160% večja sredstva, ko so bila planirana, in približno polovico po rebalansu predvidenega sklada podjetij v lanskem letu. Spomniti se namreč moramo, da so sredstva nekaterih podjetij močno narasla, za kar je bil predvsem vzrok v nerealnosti planov. Tudi letos bodo lahko eventualno neučinkovitost tega sistema povzročile rezerve v planih, vendar menim, da v manjšem obsegu kot lani, tako da bodo tudi ukrepi lažje dokazljivi in izvedljivi.

Prav zato in da ohranimo razmerje med kupnimi in blagovnimi fondi, predvideva plan tudi mejo za uporabo presežka dobička, ki ostane v celoti podjetju za plače v višini 15% (skupaj s socialnim prispevkom) nad tarifnim pravilnikom. Ko podjetje doseže to višino plačnega sklada (ne upoštevajoč izplačila za preseganje norm), se steka ves presežek dobička v sklad za samostojno razpolaganje.

Tak način delitve dobička

predvideva plan za industrijska, kmetijska, gozdarska in gradbena podjetja, za podjetja cestnega prometa, zunanje trgovine, obrtna podjetja, ki nimajo družbenih obveznosti pavšaliranih, in za komunalna podjetja.

Kmetijskim posestvom, za drugim in zadružnim podjetjem, nekaterim podjetjem javnega cestnega prometa, časopisnim podjetjem ter filmski industriji odstopamo delež MLO na dobičku v celoti.

Vsa naša kmetijska posestva so pravzaprav še vedno v gradnji. Osnovana so bila na neugodnih terenih brez potrebnih osnovnih sredstev. Čeprav so tudi lani napredovala in se gošpodarsko še naprej utrjujejo, ne smemo zatisniti oči pred dejstvom, da bodo zahtevala še podporo MLO, če nečemo ostati sredi poti.

Tudi zvezni družbeni plan predvideva vrsto ugodnosti za kmetijska posestva, kakor so: oprostitve plačevanja zemljarine, amortizacije, obresti od osnovnih sredstev, zvezne participacije na dobičku, znižanje obrestne mere na obratna sredstva in prispevkov za socialno zavarovanje. Vse to so ukrepi, ki bodo pomagali povečati kmetijsko proizvodnjo. Zato je prav, da se tudi MLO odpove njihovemu dobičku, ki ga bodo uporabila za svoje nadaljnje utrjevanje.

Podjetja javnega cestnega prometa so v neenakem položaju z drugimi gospodarskimi organizacijami. Njihov voznik park je namreč v takem stanju, da stroški za vzdrževanje nenehno rastejo, manjša pa se zmožljivost iz padom izrabljenih vozil. Na drugi strani pa je nakup novih vozil problematičen, ker zaradi zvišanja amortizacije in obresti na osnovna sredstva cena prevoza izredno poskoči. V istem položaju je tudi ECZ zaradi nakupa novih trolejbusov, ki predvideva v letošnjem letu izgubo. Zato je pravilno, da pri teh podjetjih MLO odstopa od svojega deleža pri dobičku.

Pri podjetjih notranje trgovine je položaj drugačen. V notranji trgovini se ravnamo po načelu, da ne akumulira in da je le posrednik med proizvodnjo in potrošnikom, zato odvajata notranja trgovina ves dobiček.

Tudi predloženi plan zasleduje v polni meri to tendenco. Predvidevamo namreč le dobro polovico dobička, ki ga je trgovina ustvarila v lanskem letu. S tem dajemo trgovskim podjetjem možnost, da morebitni dobiček lahko uporabijo za zniževanje cen pri sezonskih razprodajah. Ker pa se formira plačni sklad v procentu od prometa, ni nikake stimulacije za povečanje prometa, kar je seveda povezano tudi s kulturnejšo potrebo. Zato predvideva plan poseben instrument, da lahko podjetja notranje trgovine vzporedno z večanjem prometa uporabijo del dobička za formiranje plačnega sklada, toda največ do višine 20% ostavljajo po tarifnem pravilniku.

S tem, mislim, je pravilno postavljen tudi odnos do trgovine, pripomniti moram le, da so odstotki za formiranje plačnega sklada od prometa izračunani na osnovi lanske realizacije posameznih podjetij. Mnoga podjetja so namreč planirala manjši promet, kar pa

seveda pri povečanju proizvodnje nima nikake osnove.

Podobno je tudi z gostinskimi podjetji. Ves lanski del dobička (50%), ki je pripadal ljudskemu odboru in podjetju, odvajajo tudi letos ljudskemu odboru. Ker pa je letos odpadla zvezna participacija, predvideva plan stimulacijo za dviganje prometa in s tem tudi za kulturnejšo potrebo v obliki formiranja plačnega sklada iz dobička do višine 20%. Ostali del dobička gre v namenski sklad, o čemer bom še kasneje govoril.

Zvezni družbeni plan predvideva določene sprostitev predvsem za gospodarske panoge, ki predstavljajo več ali manj lokalno dejavnost. Predvsem se ukinja zvezna participacija na dobičku v višini 50% pri podjetjih grafične industrije, pri pooblaščenih mlinih in podjetjih za promet z žitom, v kmetijstvu, v cestnem prometu, v založniških in časopisnih, gostinskih, obrtnih in komunalnih podjetjih, v podjetjih filmske industrije in v podjetjih za razdeljevanje filmov, v kmetijskih zadrugah in v njihovih podjetjih ter servisih za popraviljanje kmetijskih strojev.

Večini teh podjetij določa zvezni družbeni plan tudi že namen uporabe teh sredstev, in sicer se morejo uporabiti samo za pospeševanje in za razvoj panoge, ki jih ustvarjajo. Zvezni plan je namreč upošteval, da so to panoge, ki se borijo s težavami zaradi težkega vzdrževanja svojih osnovnih sredstev, kot je to z grafičnimi podjetji, ki bodo na ta način ustvarila ca. 270.000.000 din ter s podjetji cestnega prometa, ki bodo ustvarila ca. 39.000.000 din. Sem spadajo tudi pooblaščenim mlini in podjetja za promet z žitom, katerih investicijsko vzdrževanje pri današnji politiki enotne cene ne more bremeniti cen kruha. Ta podjetja bodo ustvarila ca. 10.000.000 din. Dalje so to podjetja, ki se šele utrjujejo in jim je potrebna pomoč zaradi splošne potrebe za razvoj določenih gospodarskih panog. To so predvsem kmetijska posestva in zadruga ter servisi za popraviljanje kmetijskih strojev. Ustvarila bodo investicijski sklad v višini ca. 23.000.000 din.

Založniška podjetja bodo tako prišla do sredstev, s katerimi bodo regresirala nakup knjig predvsem za šole in knjižnice (25 milj.).

Ta način formiranja namenskih skladov pomeni v bistvu nov način vzdrževanja in pospeševanja določenih gospodarskih panog, zlasti tistih, ki bi jih morala dejansko subvencionirati država, če hoče zavarovati njihov napredek in obstoj sploh. Mislim, da je zato pravilno, da tudi pri ostalih panogah, kjer se ukinja zvezna participacija, gremo po isti poti.

V obrti manjka kapacitet, samo z novimi kapacitetami pa bomo ustvarili pogoje za zniževanje cen obrtniških uslug. Že lani je MLO dotiral večje zneske za ustanovitev novih in za razširitev obstoječih obrtnih podjetij. To politiko moramo zasledovati tudi letos. Ne smemo si namreč danišljati, da bomo dosegli znižanje cen uslug z oprostitvijo zveznega deleža pri dobičku. Mnenja sem, da moramo iti po poti, ki jo predvideva plan, da se ta sredstva kanalizirajo v poseben namenski sklad za pospeševanje obrt-

ništva, ki bo letos znašal ca. 193 milijonov. S tem je tudi pripičlih investicijskih sredstvih MLO zagotovljen nadaljnji razvoj obrtništva.

Nisem mnenja, da bi ta sklad moral voditi sam LO. Predlagam namreč, da bi ta sklad vodil poseben organ, v katerega bi imenovala svoje zastopnike LO in Mestna obrtniška zbornica. Zbornice namreč dobivajo večjo vlogo v našem družbenem življenju in mnogokrat bolje poznajo problematiko svojega področja. Lahko pa upravlja sklad tudi odbor za obrt pri Svetu za gospodarstvo, s čimer je dosežen pravzaprav isti cilj. Prosim, naj LO tudi v tem smislu zavzame stališče.

Iz predloga plana je razvidno, da so obrtna podjetja s pavšaliranimi družbenimi obveznostmi diferencirana glede na višino vplačil v sklad. S tem smo namreč zasledovali dvojne načel: 1. podjetja, ki opravljajo osebne uslugе in reparature, ter podjetja uslužnostne proizvodnje namreč niso v enakopravnem položaju s privatnimi podjetji, kar se tiče nagrajevanja delavcev, tako da se opaža občuten beg sposobne delovne sile v privatni sektor, s čimer seveda nazaduje kvaliteta v socialističnih obratih. 2. Taista podjetja uporabljajo tudi razmeroma manj osnovnih sredstev, zato se navedenim podjetjem povišuje ostanek dobička na račun bivše zvezne participacije za 20%, oziroma za 10% od celotnega ustvarjenega dobička, 30% oziroma 40% pa vplačajo v namenski sklad. Vsa ostala podjetja plačajo celotni delež zvezne participacije v sklad.

Poseben namenski sklad na račun zvezne participacije predvidevamo tudi v gostinstvu, v katerem bodo podjetja odvajala 30% ustvarjenega dobička, 20% smo namreč že določili kot nagrade za stimuliranje za pospeševanje prometa. Sredstva tega sklada so v planu predvidena samo s ca. 10 milijoni dinarjev in verjetno tudi ne bodo presežena. Vendar spomnimo se, da za manjše nujne preureditve gostinskih obratov navadno ni bilo sredstev. S tem skladom pa bo mogoče izboljševati kulturno podobo naših gostišč. Tudi za vodstvo tega sklada predlagam poseben organ, katerega člani bi imenovala MLO in Mestna gostinska zbornica ali odbor za gostinstvo in turizem pri Svetu za gospodarstvo.

V zveznem in republiškem planu je še nadalje razvidna tendenca namenskega določanja uporabe sredstev. To so predvsem sredstva za stanovanjsko in komunalno graditev v ta namen se bodo letos stekala naslednja sredstva:

1. 3% od celotnih dohodkov MLO v po planu predvideni višini 88.000.000 din,
2. 25% od sredstev MLO za investicije v višini 165.000.000 dinarjev,
3. Celotni delež MLO pri dobičku gradbenih podjetij v višini 158.000.000 din.

Razen tega predlagamo v planu, naj na ta račun odvedejo gospodarske organizacije 40% ustvarjenih skladov za samostojno razpolaganje. To utemeljujem predvsem s tem, da prepušča ljudski odbor podjetju v celoti ves presežek dobička po planu, ki se steka v sklad za samostojno razpolaganje. Ti skladi se uporabljajo predvsem

za razširitev in rekonstrukcije, vendar sem mnenja, da je osnovno doseči popolno izrabo obstoječih osnovnih sredstev, za kar pa nam je potrebna nova delovna sila, ki je brez stanovanj ne moremo dobiti. Samo »Litostroj« bi lahko pri obstoječih kapacitetah zaposlil skoraj 1000 delavcev, če bi jim lahko dal stanovanje, s tem pa bi prispeval k povišanju narodnega dohodka v enem letu ca. milijardo, da sploh ne omenjamo stanovanjske stiske, ki je v Ljubljani.

Za boljše razumevanje naj ob tej priliki še omenim, da je letos olajšana uporaba amortizacijskih sredstev, ker se lahko v celoti uporabljajo za obnovo ali za vzdrževanje. In če še ugotovimo, da imajo podjetja nad 2 milijardi amortizacijskih sredstev iz skladov iz preteklih let neizkoriščenih, potem menim, da je ta ukrep ukemeljen. S tem bi se sredstva za stanovanjsko in komunalno graditev povečala še za ca. 150.000.000 din in bi skupno znašala okoli 550.000.000 din. Ta znesek se bo z morebitnim presežanjem dobičkov seveda povečal.

Na novo se osnuje pri MLO sklad za pospeševanje kmetijske proizvodnje v obliki 25% od dopolnilne dohodnine. Sklad bo dosegel letos okoli 12.000.000 dinarjev, ki bodo seveda uporabljeni za kmetijska posestva.

Instrumenti, ki jih predvideva plan za investicijske sklade notranjtrgovinskih in gostinskih podjetij, zasledujejo predvsem to, da dajejo podjetjem minimalne možnosti za ureditev poslovnih prostorov. Ker se iz teh skladov plačujejo tudi anuitete, zato diferenciacija pri gostinskih podjetjih upošteva predvsem ta moment razen tega, ali je podjetje v lastnih prostorih ali ne. Prav tako predvidevamo formiranje investicijskega sklada tudi pri gostinskih podjetjih v kolektivnem upravljanju v višini 1,5% od prometa.

Mislim, da bi morali z namenskimi skladi ne samo izboljševati pogoje obstoječih kapacitet, ampak tudi reševati problematiko njihove razširitve. Ze mnogo je bilo govora o nujni potrebi skladišč, če si hoče Ljubljana zagotoviti mesto posrednika, ki ji ga daje naravna lega med morjem in notranjostjo. Dalje ugotavljamo vsako leto pomanjkanje hotelskih kapacitet in pa to, da večina tujcev mora skozi naše mesto, ker ni sob na razpolago. Za reševanje teh problemov bomo vedno težko našli sredstva v našem proračunu, zato sem mnenja, naj se tudi ti namenski skladi trgovskih in gostinskih podjetij uporabijo v te namene in predlagam, naj ljudski odbor da v tem smislu priporočila vsem podjetjem in zbornicam.

Najslabša točka v letošnjem planu je vsekakor sklad za kreditiranje investicij v gospodarstvu, ki bo letos razpolagal z zelo nizkimi sredstvi. Razen obresti od osnovnih sredstev, ki jih vplačujejo gostinska in obrtna podjetja, se bodo natekale vanj samo anuitete odobrenih kreditov. Ta sredstva pa krijejo le tiste kredite, ki so bili odobreni že lani. Situacija, ki bo razvidna še iz bilance sredstev MLO, je namreč taka, da moramo za kritje nadaljevanj proračunskih investicij uporabiti kritje v obliki izred-

nih dohodkov. Vendar moram opozoriti, da bodo določena investicijska dela v gospodarstvu ustavljena. Omenim naj samo nekaj primerov: »Litostroj« ima v gradnji kisikarno in pločevinaro. Tovarna pisalnih strojev je začela lani zidati v Savljah, kar bo šele podjetju omogočilo doseči prvo stopnjo razvoja. Zmogljivost so začela lani razširjati tudi podjetja »Unitas«, »Zmaj«, »Izolirka«, dograjujejo se še »Telekomunikacije«, da ne govorim o drugih potrebah v gospodarstvu. Biti nam mora jasno, da s sredstvi, s katerimi razpolagamo, ne bomo mogli kriti teh potreb ter se dela v letošnjem letu ne bodo mogla nadaljevati.

Ostaneta mi še dva instrumenta, o katerih bi rad povedal nekaj besed. MLO določa tudi višino amortizacijske stopnje za opekarne, za kmetijska posestva v gradnji, za gostinska in turistična ter za obrtna in komunalna podjetja.

Pri tem smo se držali predvsem principa gospodarskega računa podjetij. Zato predvideva plan plačevanje polne amortizacije za opekarne, za gostinska, obrtna in komunalna podjetja. Kajti če odstopimo od tega načela, bo ves ta primanjkljaj za obnovo in vzdrževanje padel pozneje na ramena LO. Oproščena plačevanja amortizacije so edino kmetijska posestva. Jasno je, da Mestna planarna pri dosedanjih cenah ne prenese polne amortizacije, prav tako ne ECZ, vendar menimo, da je pravilneje zvišati ceno plina za industrijo ter kriti izgubo pri ECZ iz proračuna, kakor pa puščati podjetja v negotovosti, ali bodo lahko kdaj kriti svoje normalne potrebe. Po istem načelu moramo obravnavati tudi zavode s samostojnim finansiranjem, kjer je to le mogoče. Tako je Mestni vodovod izhajal pri zelo nizki ceni vode za industrijo (10 din za kubik) samo zato, ker ni plačeval polne amortizacije, nadomestitev iztrošenih osnovnih sredstev pa je seveda kriil proračun MLO. Zato je bila tudi tukaj zvišana cena vode, ki jo troši industrija, iz tako natečenih amortizacijskih sredstev pa bo Mestni vodovod nadaljeval obnovo vodovodne mreže. V obeh primerih, tako pri plinu, kakor tudi pri vodi, je bila izvršena kontrola, če bi imelo to dviganje cen za posledico dvig cen v industriji. Ugotovljeno je bilo, da temu ni tako, ker zavzema to v kalkulacijah posameznih podjetij le malenkosten strošek. Razen tega pa je ta cena sedaj tudi v skladu z vodarino za industrijo v ostalih mestih.

Novost v letošnjem planu je tudi določanje obresti od osnovnih sredstev za gostinska in turistična, obrtna ter komunalna podjetja po MLO. Ta sredstva se stekajo v sklad za kreditiranje investicij v gospodarstvu MLO, kjer se bodo zbirala na posebnih podkontih in se uporabljala samo za pospeševanje gospodarskih panog, ki jih vplačujejo.

Pri gostinskih podjetjih nas je vodilo načelo, naj sama reproducirajo del sredstev, ki so, kakor sem že omenil, potrebna za nove kapacitete. Zato predvideva plan 4% obresti na osnovna sredstva t. j. približno gornja meja, ki jo lahko prenesejo sedanje cene gostinskih storitev. Nižje mero 2% pa seveda predvideva za menze in turistična podjetja, ki so prišla v slab po-

ložaj zaradi višje amortizacije od novih avtomobilov, zaradi česar bodo tako morala zvišati ceno za potniški kilometer. Ker vemo, da tujci že tako živijo pri nas poceni zaradi dispartete dinarja, smo nameravali zvišati ceno za normalno plačevanje obresti od osnovnih sredstev in amortizacije. Ker pa so podjetja že sklenila pogodbe z inozemskimi turističnimi biroji, smo ta ukrep odložili do prihodnjega leta. V prihodnjem letu pa morajo podjetja s tem brezpogojno računati.

Od komunalnih podjetij plača Mestna plinarna obresti v dosežani višini, vtem ko je ECZ oproščena plačila obresti, ker tudi tako izkazuje izgubo.

Važno pa je to vprašanje za obrtna podjetja. Doslej so namreč vsa plačevala obresti v višini 6% ter polno amortizacijo kakor industrija. Ker se pa v večini obrtnih podjetij obrablja osnovna sredstva mnogo počasneje kakor v industriji, predvideva plan, da vplačujejo obratna podjetja, ki so jim družbene obveznosti pavšalirane, amortizacijo, ki približno ustreza intenzivnosti obrabljanja in življenjski dobi osnovnih sredstev. O tem bo MLO izdal še posebno odločbo, ki bo izdelana na podlagi predloga podjetij in v sporazumu z obrtno zbornico, ker to delo ni moglo biti pravočasno opravljeno. Zaradi istih načel pa se obrtna podjetja tudi zaradi plačevanja obresti od osnovnih sredstev grupirajo v tri skupine in plačujejo 2%, 3% oziroma polne (6%) obresti.

Se ena novost v letošnjem predlogu plana. Vsi ljudski odbori in gospodarske organizacije morajo od celotnih svojih dohodkov oziroma skladov za samostojno razpolaganje izločiti 6% kot obvezno rezervo. Ta ukrep ima namen ustvarjati v našem gospodarstvu tujno potrebna rezervna sredstva, ki bodo pomagala k splošni stabilizaciji gospodarstva. Uporabo teh sredstev lahko predpiše samo Zvezni izvršni svet.

Značilnost investicijske politike MLO v letošnjem letu je, kakor sem že omenil, namensko usmerjanje sredstev v gospodarske panoge, ki jih ustvarjajo. Vsota teh sredstev bi torej znašala:

I. SREDSTVA V GOSPODARSTVU:	
	milij.
1. Investicijski sklad podjetij grafične industrije	276
2. Investicijski sklad podjetij cestnega prometa	39
3. Sklad za pospeševanje založniške dejavnosti	25
4. Sklad za pospeševanje obrti	193
5. Sklad za pospeševanje gostinstva in turizma	10
6. Investicijski sklad za družnega kmetijstva	22
7. Sklad za pospeševanje kmetijske proizvodnje	12
8. Investicijski sklad trgovine	246
9. Investicijski sklad gostinstva	33
10. Investicijski sklad kmetijskih posestev	0,4
11. Investicijski sklad pooblaščenih mlinov in podjetij za promet z žitom	10
12. Sklad za kreditiranje investicij v gospodarstvu	
a) anuitete	98
b) obresti od osnovnih sredstev iz gostinstva iz obrti	11

iz komunal. podjetij	4,6
Skupaj sklad za kreditiranje invest. v gosp.	139,6
13. Sklad za samostojno razpolaganje gosp. pod.	383
14. Amortizacija	2.440
	3.827

To so skupna sredstva za investicije in pospeševanje proizvodnje v gospodarstvu.

II. SREDSTVA ZA FINANSIRANJE PRORAČUNSKIH INVESTICIJ

1. Tajništvo	26,5
2. Svet za gospodarstvo	22,0
3. Svet za kom. in gradb. zadeve	97,0
4. Svet za prosveto	180,0
5. Svet za kulturo	41,325
6. Svet za notr. zadeve	68,3
7. Svet za zdravstvo	34,6
8. Svet za soc. varstvo	24,6
9. Občina Polje	1,7

Skupaj za proračunske investicije 496

III. SKLAD ZA STANOVANJSKO IN KOMUNALNO GRADITEV:

	milij.
1. 3% sredstev MLO	86
2. 25% sredstev MLO za investicije	165
3. Dobiček gradb. podjetij	158

Skupaj za stanov. sklad (brez 40% skladov za samostojno razpolaganje) 409
Skupna investicijska sredstva iz sredstev MLO in skladov podjetij bodo znašala torej 4,732 milij. Republiške proračunske investicije na področju mesta so predvidene v višini 1182 milij. Zvezne in republiške investicije iz kreditnih skladov pa še niso znane.

Ce primerjamo sredstva, ki jih je v l. 1954 vložil MLO (2,118 milij.) s sredstvi, ki jih predvideva v l. 1955, in s sredstvi namenskih skladov v gospodarstvu (brez amortizacije in sklada za samostojno razpolaganje) (1,909 milij.), pomeni to padec za 10%.

Pri tem pa so — kakor je razvidno iz seznama — proračunske investicije samo nadaljevanje že začelih del.

Zato moramo del teh investicij kriti iz sklada za kreditiranje stanovanjske in komunalne graditve naslednje proračunske investicije:

1. Kanalizacija področja med Celovško in Vodnikovo cesto	65,0
2. Severni zbiralnik	24,4
3. Projekti za kanalizacijo	4,2
4. Kanalizacija Polje	6,0
	99,6
5. Sojerjeva in Dražgoška cesta	2,2
6. Vrazov trg	6,2
7. Projekti za ceste	5,0
	13,4
7. Vrazov trg, parki in načrti	1,5
8. Načrti za javno razsvetljavo	0,6
	1,5
	0,6
	115,1
9. Nadzidava šole Bežigrad	15,0
10. Nadzidava šole Moste	15,0
11. Adaptacije šol	30,0
12. Načrti za šole	12,0
	72,0
	187,1

Te investicije so v tesni zvezi s stanovanjsko graditvijo, ker pomenijo osnovo za stanovanjsko graditve, oziroma krijejo nujne potrebe novih stanovanjskih naselij.

Nadaljnjo obnovo električnega omrežja bomo v višini 172 milijonov zagotovili iz amortizacijskega sklada, s čimer se bodo nadaljevala začeta dela v preteklem letu z istim tempom.

Obnova vodovodnega omrežja, kakor sem že omenil, se bo krlila prav tako iz amortizacijskih sredstev v višini 126 milijonov.

S tem se bo krlila predvsem: Gradnja objekta nad vodnjakom VIII. v Klečah, montaža, črpalna, elek. oprema — gradnja oprema 3,000.000
gradnja vodnjaka št. I. v Hrastju — gradnja 20,000.000
oprema 7,300.000
objekt nad vodnjakom I. v Sentvidu — gradnja 1,180.000
oprema 14,000.000

Cevovod ø 700 mm po Vodovodni cesti — gradnja 48,000.000
Cevovod ø 200 mm za klavnico — gradnja 14,000.000
Cevovod ø 80 mm po Kočenski ulici — gradnja 1,000.000
Cevovod po Skrabčevi — gradnja 700.000
Cevovod po Tugomerjevi — gradnja 1,500.000
Cevovod za vasjo — gradnja 400.000

Cevovod Čebelarska ul., gradnja 2,300.000
Cevovod Pokopališka ul., gradnja 1,600.000
Cevovod do osnovne šole na Hrušici — gradnja 600.000
Cevovod po Tržaški cesti do Tovarne konzerv — gradnja 1,000.000

Cevovod med Smartinsko in Križno ulico — gradnja 600.000

Cevovod med šentviškim in ljubljanskim vodovodom — gradnja 3,000.000

Cevovod na Korošici — gradnja 2,100.000

Načrti za vodovod Polje in hidrovični račun ljubljanskega vodovoda — načrti 2,300.000

skupaj vodovod 126,080.000

Za rekonstrukcijo mestnega cestnega prometa je zagotovljen le del potrebnih sredstev. Za izvršitev predvidenega programa znaša primanjkljaj ca. 200 milijonov din.

Potreba po investicijah za normalni razvoj zdravstva, socialnega varstva, prosvete, kulture in komunalne dejavnosti brez stanovanjske graditve znaša nad 2 milijardi dinarjev brez potreb kreditov za gospodarske investicije, o katerih sem že govoril.

Posebej moram poudariti nujnost nadaljnje graditve central-

1. Kanalizacija področja med Celovško in Vodnikovo cesto	65,0
2. Severni zbiralnik	24,4
3. Projekti za kanalizacijo	4,2
4. Kanalizacija Polje	6,0
	99,6

5. Sojerjeva in Dražgoška cesta	2,2
6. Vrazov trg	6,2
7. Projekti za ceste	5,0
	13,4

7. Vrazov trg, parki in načrti	1,5
8. Načrti za javno razsvetljavo	0,6
	1,5
	0,6
	115,1

9. Nadzidava šole Bežigrad	15,0
10. Nadzidava šole Moste	15,0
11. Adaptacije šol	30,0
12. Načrti za šole	12,0
	72,0
	187,1

nih skladišč in gospodarskega razstavišča, katerih gradnja se je začela lani. Letos pa MLO ne bo mogel nuditi investicijskih kreditov v te namene, temveč bo mogoče nadaljevati gradnjo le s sredstvi podjetij.

Iz leta v leto postaja tudi čedalje bolj pereč problem železniškega vozlišča, saj nastaja zaradi zastojev v prometu letno preko 1,5 milijarde škode. Jas-

no je, da tega problema ne bo mogel reševati sam MLO ter bo nujna pomoč višjih organov.

Tovariši ljudski odborniki! To bi bile torej glavne značilnosti letošnjega predloga družbenega plana. V zvezi z bilanco dohodkov in izdatkov mislim, da moram poleg obrazložitev, ki sem jih že dal in ki jih vsebuje predlog proračuna, dodati eno samo pojasnilo. Med dohodki določa bilanca tudi nepredvidene izredne dohodke iz gospodarstva v višini 197 milijonov. Kakor sem navedel, so izdatki tako re-

ducirani, da ne moremo misliti na nadaljnje zmanjševanje.

Predvidevamo, da bomo te dohodke dosegli iz presežka dohodkov trgovine, tečajnih razlik, ki v predlogu plana niso upoštevani, z varčevanjem in s povišanjem presežkov dohodkov iz leta 1954 za ca. 19 milijonov din zaradi povrnitve republiške participacije, plačane od dobička zadružnih podjetij.

S tem menim, da je predlog družbenega plana utemeljen in predlagam, da ga sprejmete za predložitev na zborih volivcev.

POPRAVKI

K PREDLOGU ZA DRUŽBENI PLAN MESTNEGA LJUDSKEGA ODBORA LJUBLJANA (»Glasnik« št. 24)

Stran 107 — Kolona 1 pred naslovom »Trgovina« manjka štev. 7. ter se mora pravilno glasiti: »7. Trgovina«
Kolona 1 — Trgovina 3 odstavek namesto ekonomističnih ukrepov se mora pravilno glasiti: »ekonomskih ukrepov«

Stran 109 — Investicijska izgradnja na območju mesta Ljubljane v letu 1954 — Industrija — iz kreditov odobrenih v letu 1953 — namesto 76,7 se pravilno glasi 67,7

Stran 110 — Kolona 1-d iz kreditnega sklada MLO za stanovanjsko in komunalno graditve — za vrsta 9 pravilno glasi — Za gradnjo Titova 19 — 44,7

Stran 111 — Kolona 2, stroka 128 — Grafična industrija, zadnji odstavek, 8. vrsta se mora pravilno glasiti: Tiskarna NB za 6% zaradi manjše kapacitete strojnega parka

Stran 112 — Kolona 5 — XIII. poglavje — Prast zaposlenih v letu 1955

1. odstavek se mora pravilno glasiti: Število zaposlenih v gospodarstvu se bo v primerjavi z letom 1954 povečalo na 40.214, to je za 3.306 ali za 9%

Stran 113 — Kolona 1, prva vrsta se mora pravilno glasiti: V industriji za 152—110 Kolona 1 — XV poglavje — točka 3-a drugi odstavek se mora pravilno glasiti: Amortizacija za specifični in ostali gostinski inventar vplača jo vsa gostinska podjetja za leto 1955 po zveznih predpisih.

Kolona 2 — V. — Svet za prosveto — se pravilno glasi: Novogradnja osnovnih šol in gimnazij, adaptacija obstoječih šol, oprema ter fizikulture naprave 180.000 Kolona 3 — VIII. — Svet za socialno varstvo — na koncu se doda — Dom onemoglih Bokalce 20.000

Beštevek se pravilno glasi 24.600

Stran 113 — Kolona 3 — XVII. poglavje

Pod točko 1) za Tovarno mesnih izdelkov je treba vpisati: Mesar za 3% v predzadnjem odstavku pa je treba na koncu dostaviti še: To- hačna tovarna za 3%
Kolona 4 — XVII. poglavje, točka 6)

V odstavku specialnim trgovinom je treba za besedo kovinska vnesti: in elektro

Stran 114 — Kolona 1. Namesto »Formiranje dela sklada za plače iz dobičkov« se mora pravilno glasiti: »Formiranje dela sklada za plače nad tarifnim pravilnikom«

Kolona 2 — XIX. poglavje se odstotki navedeni v prvi koloni nanašajo na plačilni sklad, odstotki v drugi koloni pa na investicijski sklad. Kolona 3 — na koncu XIX. poglavja je treba dodati odstavek: Gostišča v kolektivnem upravljanju so dolžna vplačati v investicijski sklad 1.5% od doseženega prometa Kolona 3, 117 Kovinska industrija, 3 vrsta se pravilno glasi:

INDOS	23	62
Kolona 4, 119 Elektroindustrija, zadnja vrsta, se pravilno glasi:		
Zmaj	23	63

Stran 114 in 115 — XXI. Poglavje

Zadnji odstavek pod točko 1), 3), 4), 5), 6), 7), 8) in 9) se mora pravilno glasiti: Za plače iz dobička (vključno s prispevkom za socialno zavarovanje) smejo gospodarske organizacije koristiti največ 15% iznad nivoja plač po tarifnem pravilniku za leto 1955.

Stran 115 — XXIII. poglavje se pravilno glasi:

Delež občinskih ljudskih odborov na dohodkih MLO.

Občinskima ljudskima odboroma Polje in Sentvid pripada za kritje njihovih proračunskih izdatkov:

1. Občini Polje:
1. 25% od dopolnilne dohodnine kmetijstva,
2. 100% od zaostankov na dohodnini kmetijstva,
3. 40% od dopolnilne dohodnine ostalih zavezanecv,
4. 100% od zaostankov na dohodnini ostalih zavezanecv,
5. 40% od enkratne obdavčitve z dohodnino,
6. 100% od deleža MLO na dobičku gostinskih podjetij in obrtnih delavnic,
7. 3% od deleža MLO na dobičku industrijskih gospodarskih organizacij (Papirnica Vevče, ARBO, VATA).

2. Občine Sentvid:

1. 20% od dopolnilne dohodnine kmetijstva,
2. 40% od dopolnilne dohodnine ostalih zavezanecv,
3. 100% od zaostankov na dohodnini kmetijstva,
4. 100% od zaostankov na dohodnini ostalih zavezanecv,
5. 40% od enkratne obdavčitve z dohodnino,
6. 100% od deleža MLO na dobičku gostinskih podjetij in obrtnih delavnic,
7. 1% od deleža MLO na dobičku industrijskih gospodarskih organizacij (Bombak- je, SKIP, TIKI).

Stran 116 — XXV. poglavje — mesto besede pokrije se mora pravilno glasiti: pokrije.